

**Г. Жуковська, канд. філол. наук, доц.,  
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка**

## ТАРАС ШЕВЧЕНКО В ПОЕЗІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ГРУПИ "БУ-БА-БУ"

*У статті йдеться про рецепцію постаті і творчості Тараса Шевченка в поетичних текстах літературної групи "Бу-Ба-Бу". Наголошується, що свідомо гра образами, темами, цитатами Шевченкових творів у віршах Юрія Андруховича, Олександра Ірванця, Віктора Неборака спрямована на заперечення національної традиції ідеалізувати класиків. Бубабісти вибудовують полемічно-ігрову модель панорамної деміфологізації узвичаєних уявлень та стереотипів про Шевченка через активне використання іронії, пародії, гротеску та колажу.*

**Ключові слова:** рецепція, "Бу-Ба-Бу", гра, іронія, пародія, деміфологізація.

Процес суверенізації образно-художнього мислення в українській літературі кінця ХХ ст. супроводжувався прагненням "панорамної деміфологізації звичних й узвичаєних уявлень-стандартів-цінностей" [6, 9]. В основі новітніх пошуків мистецьких груп, серед яких "ЛуГоСад"(1984р., Львів), "Бу-Ба-Бу" (1985р., Львів), "Пропала грамота" (1991р., Київ) та інші, бажання вирватися за усталені рамки, здійснити "оживлення змертвілої української літератури". Вибудовування альтернативних моделей творчості відбувалось через докорінну ревізію попередніх "конструентів художнього інструментарію"[6, 12], інтенсивне продукування неконформізму, гри, епатажу, карнавалу.

Декларуючи творчі та естетичні принципи, новітні літгурти в прозовій чи поетичній формі неодноразово вказували на радикальне перетравлення ними минулих художніх здобутків, критичне ставлення до літературних канонів і "забронзовілих" класиків. У цьому контексті цікаво простежити рецепцію Шевченкової постаті та творчості в текстах львівського поетичного гурту "Бу-Ба-Бу", що й зумовлює завдання і мету пропонованої статті. О. Забужко, Т. Гундорова, Г. Грабович, Б. Рубчак та інші, торуючи шлях від Шевченкового міфу до міфу про Шевченка, наголошують на тому, що сьогодняшня художня "реставрація" Шевченка відбувається через своєрідне "прощання з класикою", в якому поетичний світ Т. Шевченка "опиняється в центрі прихованої полеміки-гри <...>. Фактично саме Т. Шевченко і є тим "проклятим" поетом, якого вперто намагаються ідентифікувати постмодерністи"[8, 88].

Сучасний літературний імідж бубабістів побудований на заявленій ними художньо-аксіологічній самодостатності, пародіюванні та карнавалізації відомих образів і мотивів. У книзі "Бу-Ба-Бу: Т.в.о./.../ ри" (1995р.), "першій спробі зібрати під однією

обкладинкою тексти трьох надзвичайно різних сучасних літераторів" [5, 3], і "Вибрані кавалки" Ю. Андруховича, і "Турбація мас" О. Ірванця, і "Доповнена біографія" В. Неборака демонструють чимало алюзій та ремінісценцій на міфологію, Біблію, фольклор, значущі культурні постаті України й світу. Протест проти традиції ідеалізувати митців, робити з них ікони у вірші "Айнекляйненахтмузік" О. Ірванець артикулює стилістично знижено: "Поетів ти завтра у шати вбереш і у рами обрамиш / лиш встанеш раненько і з шатів тих соплі і кров відпереш"[1, 229]. Пібскарбій (іронічна назва О. Ірванця в "Бу-Ба-Бу") вдається до бурлескної критики сентиментальності українських поетів і глибоко вкоріненої народницької традиції зображати страждання українського народу, його безперервну боротьбу за краще життя. Це заперечення поглиблюється іронічною атакою на усталені ціннісні орієнтири українців. Знижений іронічний тон звучить в роздумах поета про рідну мову ("Вірш до рідної мови"), про любов до України ("Любіть!.."), про одвічні людські прагнення "видавлювати з себе раба", "родіться для щастя", "бути прекрасним" (цикл "Уроки класики"). Для досягнення мети О. Ірванець вживає знижену розмовну лексику, молодіжний сленг – "Рідна моя українська мова/ Житиме вічно – кльова, фірмова!"..., грається співзвучністю слів материнська – матірня мова, Бог – Dog, використовує несподівані, частіше всього примітивізовані порівняння – "по краплі видавлювати з себе раба. <...>Як пасту з тюбика"[1, 223]. Цьому також сприяють констатація загальновідомих речей, довгі перерахування очевидного і непотрібного, а також контрастного, непокерованого, інколи відверто деестетизованого: "В людині все мусить бути прекрасним: /Думки й почуття, /Пальто і сорочка.<...>Нігті, шкіра, мозолі на п'ятах,/ Кров, лімфа,/ Шлунковий сік,/Геніталії і фекалії" [1, 233-234]. У контексті таких перерахувань початкове і прикінцеве твердження, що відсилають читача до класичної літератури, стають абсурдними.

Дискутуючи з приводу того, що література – це храм, Ю. Андрухович пристає на те лише за умови: "якщо вже храм – то з живими людьми, а не зі священними коровами. <...> Це збочення до постаменту, брили, закам'янілості, забронзо- і бонзовілості, опущених долу вусів і насуплених кущуватих брів уявляється мені чимось на зразок дитячої національної релігії. З неї можна тільки вирости. Але можна й не вирости – затверднути в ній, заплити маразмом"[1, 131]. Декларуючи "спробу перевірити згаданих корів на предмет святенності", буабістііронічно, іноді агресивно, заявляють про приручення класики, а у вільних її переспівах "лякають" новими іменами, що з'явилися на літературному обрії України:

*З поетичних бомбосховищ  
Виліз рій нових страховищ:*

*Небурак і Антрухович,  
Риммарук, Б'уряк, Мал-кович. [1, 260]*

До найбільш радикального "осучаснення" української літератури вдається Патріарх (іронічна назва Ю. Андруховича в гурті). Назвавши класиків в однойменному вірші поганою компанією – "Badcompany", в основу своїх розумувань кладе концепцію розвінчування канонізованих образів, профанує їхні чесноти, іронічно-бурлескнообігрує "слабкості":

*Грицько – як усі тенори, педераст.  
Іван – бонвіван, франкмасон, фармазон.  
Тарас – пияк і шланг, особливо на службі.  
Панько – графоман, а Марко – гермафродит.  
Панас мудодзвін, Борис буквоїд,  
Якович – атеїст кінчений, духовидець.  
Леська і Ольга лесбіянки. [3, 17]*

Гротескна карикатуризація образів письменників у наведеному прикладі обернено пропорційна до їхньої попередньої гіперболізованої "позитивності". У тексті вона виконує функцію індивідуалізації та "оживлення" кожного. Таким "стяганням класиків під ноги" (Б.Бойчук) Ю.Андрухович аргументує твердження, що українська "література не могла бути іншою", бо її "робили" "невдахи, пристосуванці, мученики./ Самі тобі зболені, хворі, скулені,/ саме тобі обскубане птаство, підбите, нелітаюче, бідне" [3,17]. Проте назва твору, яка відсилає нас до британського блюз-рок гурту та до однойменної пісні, залучає читача до гри, продукує й інше прочитання змісту. Алюзійне вписування себе в це "паскудне товариство": "Література не могла бути іншою. / Слава Богу,/що дав нам саме таку – *небораками* писану" (курсив мій – Г. Ж.), а також слова пісні "Badcompany": "Погана компанія зі мною до дня моєї смерті" викривають блазнювання бубабіста, перекреслюють вульгарну інтерпретацію українських класиків. У цьому контексті цікавими є "спроби" Патріарха віднайти "Шевченка з живим людським обличчям" [2, 78] за допомогою його щоденника. Уважно вивчаючи записи поета, Ю.Андрухович зізнається: "Мені страшенно важливі ці дрібниці, розсіпані по всьому щоденнику. Я намагаюся скласти з них обличчя. Воно подобається дедалі більше". Далі ця фраза, вжита на початку кожного абзацу в градаційному ключі: "Мені подобається" – "мені шалено подобається" – "але найбільше мені подобається", свідчить про особисте захоплення, віднаходження чимало точок дотику, найбільш зігріваючою з яких є "кайф" від писання: "Світає вже о третій, і о третій він прокидається. І тут настає повний кайф–саморобний зошит, писання щоденника, чай ("благословляю судьбу, пославшую мне медный чайник"), багато чаю, цукор, писання і ранок. Shevchenkois OK. Тут ми його й полишимо, в цьому раю. Він уже

майже вдома, йому пишеться, і дайте йому нарешті спокій з вашими ідолами та патріотичною метушнею [2, 79]. Бубабістський поетичний карнавал Ю.Андруховича частково заперечується його есеїстикою, яка містить чимало екзистенційних роздумів про час, історію і людину.

Т. Гундорова, уважно придивляючись до творчості бубабістів, зауважує, що "карнавалізація приваблює їх не лише грою, але й тим, що обіцяє радість звільнення від табу та пересторог, немовби назавжди вкорінених в українську літературу. <...>Бубабісти занурювали публіку в стихію низової ігрової культури, а літературний іконостас перетворювали на кічуваті образи поета-пророка, поета-деміюрга, поета-ловеласа, поета-богеми" [8, 132].

В.Неборак у своїх творах теж активно покликається на Т. Шевченка. У філософських і дидактичних роздумах Прокуратора (іронічна назва поета в "Бу-Ба-Бу") Шевченко серед найбільших святинь українців, на які в першу чергу посягають зайді-вороги, щоб зруйнувати одвічний лад, заповучити в рабство або відправити в еміграцію, очистивши для себе простір: "Приходько, оглянувши інтер'єр вашої хати з іконами та Шевченком на стіні, каже, що це дикунство; скуштувавши вареників зі сметаною, кривиться і воліє гамбургера; показує вам свої чарівні туристичні буклети про чуда світу і пропонує вам негайно їхати туди <...>" [1, 358-359]. Бубабіст стверджує глибоку вкоріненість та всеприсутність Шевченка в українському бутті. Він і Мати, за В.Небораком, в одному ряду з такими постатями світової історії та культури, як "Гомер, Джоконда, Моцарт" [1, 362]. В контексті історичного поступу та особисто пройденого життєвого шляху алюзії та ремінісценції на Шевченка в поезії Прокуратора актуалізують вічне питання про сенс людського буття: "задля чого, вічні, я живу?": "Що залишу, як піду в нікуди?/ Від цивілізацій – лиш піски.../ Вийдуть з нас або великі люди,/ або алкоголіки сільські" [13, 88]. У тексті виразно ідентифікується "осучаснена" В.Небораком в дусі бубабістської тенденції "ритуального пияцтва" [14, 7] історія з Тарасового дитинства, коли батько, помираючи, сказав пророчі слова "З нього буде або щось дуже добре, або велике ледащо".

Бубабісти активно залучають до своїх текстів впізнавані образи Шевченкового поетичного світу. Чи не найвідоміший з них – образ вишневого саду став смислеутворюючою константою в ліричному сонеті О. Ірванця "Переночууй мене, вишневий мій саде"[1,243]. Твір наповнений символічними образами, через які відбулося взаємопереплетення власне українських символів, близьких Тарасу Шевченку, таких як вишневий сад, ніч, вітер та християнських – хрест, гефсиманський сад, крик півня, поцілунок учня в губи. Таке поєднання вивіщує мотив безпритульності українця "на нашій не своїй землі" та пошуку прихистку в час тотальної зради.

У циклі "Пісні східних слов'ян" епіграфом до першої "Української пісні" стали відомі Шевченкові рядки "Співають, ідучи, дівчата..." [1, 235]. У Підскарбія – це сучасні йому дівчата, які в своїх частушках співають про Брюса Лі, Сильвестра, Гаррісона Форда, екстрасенсів, НЛО, а також про "Бу-Ба-Бу". Епіграф із Т. Шевченка контрастує зі змістом твору, увиразнює опозиційність часопростору двох різних епох, акцентує на контрасті цінностей по вертикалі тоді – тепер. Читацький горизонт очікування ідилічної картини українського вечора розбивається об примітивні пісеньки сучасних дівчат. У тексті не знайдемо й натяку на Шевченкові образи вишневого садка, хрущів над вишнями, плугатирів, матері з малими діточками і под., натомість примітивні пісенні свідчення дівчат про їхні захоплення і мрії, на кшталт, дівчина перша: "тільки я, дівчина чесна, / Я люблю лише Сильвестра", дівчина друга: "Я кохала екстрасенса, / Наче квіточка цвіла" або дівчина третя: "мій коханий – гоміноїд / Зоряний-астральний..." [1, 236], що засвідчують обмежені інтереси і прагнення. Залучення в текст дитячої лічилки "Котилася торба з горба" робить, з одного боку, зміст твору ще більш абсурдним, з іншого – саме цим жанром, у якому визначається роль і місце в колективній грі кожного учасника, автор констатує факт зміни світогляду і вподобань молоді, так само як зміну літературних реалій: тоді – Шевченко, тепер – "одні небораки" [1, 236]. Від ідилічного "Садка вишневого коло хати" О. Ірванець веде читача до історіософського Шевченкового "Великого льоху", на що вказує структура тексту – монологи трьох дівчат. На жаль, одне в цьому історичному триванні залишається незмінним – колоніальний аспект російсько-українських відносин, що увиразнює "Російська пісня" О. Ірванця. Поєднання стильової неоднорідності, оксюморонних ремінісценцій, грайливої інтонації та трагедійних символічних образів у Ірванцевому тексті обертається фарсом.

Шевченкові ремінісценції в текстах бубабістів виникають іноді в цілком несподіваних контекстах. В одному з двох своїх "нежданих верлібрів" Підскарбій, побачивши "очі щенної суки, котра улякла приречено перед торгівкою у м'ясному ряду", звертаючись до людської гуманності і доброти, для увиразнення лейтмотиву використовує епіграф з Шевченка "Ви ж таки люди, не собаки" [10, 61].

В іронічних роздумах О. Ірванця про український народ ("що кумирів нових не надбав а старих розгубив/ що втомився від рішень та їхньої колеґальності/ навіть гідність свою розбудив возлюбив розлюбив/ запевняючи брата і свата і ката у власній лояльності" [1, 248] інколи оживають герої творів Тараса Шевченка. Поет згадує Мотрю й Катерину в контексті потягу українців до чужих героїв, висміює їхнє захоплення примітивними виявами чужої культури: "Цей народ що оплакав не раз Маріанну й рабину Ізауру/ А про Мотрю і про Катерину нараз прочитав і забув" [1, 248].

Бубабісти продовжують традицію української літератури – вести діалог з Т. Шевченком, звертатися до нього в часи випробувань і вибору за порадами. Проте це звернення має іншу семантику ніж, скажімо, у шістдесятників, які переважно зацентрували народницьку рецептивну модель Шевченка, здебільшого апелювали до загальноприйнятого бачення універсальних загальнолюдських і національних категорій, заприявлених у його творчості. Так, у Миколи Вінграновського він – "Син – Безсмертя нації на всі літа і всевіч" ("Шевченко"), у Івана Драча теж "безсмертний син і пророк" ("Смерть Шевченка"), у Ліни Костенко – той, з ким сучасний поет може порадись, як зберегти духовну чистоту, не загубити свій голос, в "оцей двадцятий невгомний вік", коли "звичні норми починають старіти" ("Кобзарю, знаєш ..."). О.Ірванець апелює до Шевченка теж в контексті вибору, але вибір його ліричного героя лежить у площині любовних пригод. У липні 1991р. він пише короткий поетичний "Лист до Тараса Григоровича Шевченка, українського письменника, революціонера й демократа", в якому констатує: "Якась вона, Тарасе Григоровичу,/ Ця наша жизньневкусна – / Суцільні тобі Репніни/ Та Полусмакови" [11, 20]. Довга, патетична назва вірша-мініатюри, суржик увиразнюють іронічність алюзії на Шевченкові стосунки з жінками на фоні невдалих любовних пригод ліричного героя.

У текстах бубабістів знаходимо перегуки з творчістю Тараса Шевченка й на рівні назв. "Причинна" В. Неборака відсилає нас до однойменної балади Кобзаря. Але зміст твору немає нічого спільного з баладою, наштовхує на думку про те, що в сьогодиншньому абсурдному світі з його абсурдними цінностями і викликами може всі ми є божевільними – "ти королева де білів/ тиди-ка-ко ролева/ танцюємо в повітрі/ Я МОЖУ ПО-ВТО-Р ИТИ" [1,307]. Багаторазово повторювані абсурдні словосполучення та цілі строфи оприявнюють ідею душевного "опоганення" світу, "звихненості" української долі. Поет грається словами, штучно їх ділить на склади, витворюючи нові смисли, використовує графічні виділення окремих фраз. Така вільна поведінка з семантикою, стилістикою та граматиною ще раз демонструє виклик усталеним нормам класичної літератури.

Множинність образотворення в текстах бубабістів засвідчує й іронічний пастиш з Шевченка. Активне залучення, довільне використання та інтерпретацію Шевченкових цитат знаходимо у В.Неборака: "Мені тридцятий рік минав,/ очима я сідниці пас, в час незалежних рушень мас/ то потопає, то виринає" [14, 293] або "<...>мені однако, мені/ однако, минають дні, минають ночі, я на дні/ – Та не однако мені!!! [14,298], в О.Ірванця: "Німець каже: Ви словяне?/ – Словяне! Словяне! Наше слово полум'яне/ Повік не зов'яне!"[11,21] і в Ю. Андруховича: "А тюрм! А кріпостей! А війська!/"

Їм таки й справді "несть числа" [4,86]. Це, з одного боку, свідчить про близьке бубабістам "авангардиськепоквитання і знищення класики", з іншого – оприявнює постмодерне відновлення культурного поля, де постійно відбувається інтертекстуальна та карнавальна гра.

Повторюючи загальновідомі фрази з хрестоматійних творів Шевченка "Причинна", "Мені тринадцятий минало", "Сон", "Кавказ", "Садок вишневий коло хати", "Мені однаково чи буду", кожен з бубабістів намагається зберегти "ритмічно-інтонаційні переноси, властиві Шевченкові, відтворює риторичку ліричних запитів-покликів поетового голосу; загалом, не "бореться" з Поетом, а говорить про своє з ним в унісон" [8,90]. Збереження Шевченкових ритму та інтонації, покладення "реліктових" смислів його творів на інші змістові континууми провокує інтенсивний полілог різнорівневих традицій. Смислова глибина і багатозначність традиційних Шевченкових сюжетів, образів і мотивів дозволяє бубабістам в процесі творчої літературної переробки здійснювати різні структурно-семантичні зв'язки, в результаті чого в нових варіантах народжуються оригінальні подієво-семантичні константи.

Таким чином, бубабістська спроба перевірити "корів на предмет святенності"[1, 132] засвідчила їхню постмодерністську авторитарність у ставленні до традиційного сприйняття Т. Шевченка, що спричинило свідоме руйнування канонізованих загальнокультурних характеристик Кобзаря в їхніх творах.

Відштовхуючись від тези про панорамну деміфологізацію узвичаєних цінностей та уявлень, бубабісти активно залучають до структури своїх текстів алюзії і посилання на твори Т. Шевченка. Популярні Шевченкові образи – України, Дніпра, могили, сліз, крові, вогню – або оминаються ними, або іронічно обігруються. Це частково пояснюється потягом до котляревщини, маскування, карнавалу, що "поєднує непоєднуване, жонглює ієрархічними цінностями, перекидає світ догори ногами, провокує найсвятіші ідеї, щоби порятувати їх від закостенілості й омертвіння" [8, 24]. Натомість Т. Шевченко всією своєю творчістю і громадянською позицією протестував проти спрощеного, спримітивізованого комедійно-пародійного та сентиментальною традицією образу українства, бо усвідомлював, що "осмішування самих себе, висміювання власної історії, власного народу, його культури й мітів при одночасній присутності сталого персонажу – безконкурентційного Москаля-чарівника, – це був проклятий психологічний шлях філоросійського ренегатства" [12, 137]. Бубабісти не поділяють Шевченкового прагнення творення образу українця героїчного, з виявом стійкого національного духу та прагненням до волі, навпаки демонструють посттоталітарний нігілізм.

Мисленева територія Юрія Андруховича, Олександра Ірванця, Віктора Неборака головню спрямовується на граничне розкриття

власної автентичності та образно-літературної самодостатності. Розвінчуючи міфи про Шевченка, сучасні митці вибудовують полемічно-ігрову модель панорамної деміфологізації узвичаєних уявлень, намагаються звільнити свідомість читачів від "ідеалів-ідолів". Бубабісти уникають експлуатації образу Шевченка для демонстрації позірною патріотизму, натомість він активно залучається для іронізації з приводу довірливості, емоційності, сентиментальної чутливості українців.

Проте навіть така іронічно-ігрова бубабістська інтерпретація Т. Шевченка засвідчує глибину "потенційної, розвертої в майбутнє невичерпності Шевченкового слова, того генетично закладеного в ньому надлишку інтерпретаційної свободи, який і робить його унікальним феноменом не лише літературної, а в найширшому значенні духовно-культурної історії" [9, 10].

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бу-Ба-Бу. [Юрій Андрухович, Олександр Ірванець, Віктор Неборак]: Вибрані твори: Поезія, проза, есеїстика/ Ю.Андрухович, О.Ірванець, В. Неборак / Автор.проект Василя Габора. – Л.: ЛА "Піраміда", 2007. – 392с.
2. Андрухович Ю. Близько до тексту / Андрухович Ю. Дезорієнтація на місцевості. Спроби / Ю. Андрухович. – Івано-Франківськ, Лілея НВ, 2006. – 126с. – с.78–79
3. Андрухович Ю. Пісні для мертвого півня / Ю. Андрухович – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. – 33с.
4. Андрухович Ю. Середмістя / Ю. Андрухович. – К.: Рад. письменник, 1989. – 101 с.
5. Бу-Ба-Бу: Т. в. о. /.../ри. – Л.: Каменяр, 1995. – 255с.
6. Голобородько Я. Артеграунд: український літературний істеблішмент / Я. Голобородько. – К.: Факт, 2006. – 160 с.
7. Грабович Г. Шевченко, якого не знаємо / Г. Грабович. – К.: Критика, 2000. – 317с.
8. Гундорова Т. І. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодернізм. Монографія / Вид.2-е, випр. і допов. / Т. І. Гундорова. – К.: Критика. – 2013. – 344с.
9. Забужко О. Шевченків міф України: Спроба філософського аналізу / Оксана Забужко. – К.: Факт, 2009. – 148 с.
10. Ірванець О. Мій хрест. Збірка віршів/ О.Ірванець. – Х.: Фоліо, 2010. – 122с.
11. Ірванець О. Вірші останнього десятиліття: 1991–2000. Вірші / О. Ірванець. – Львів: Кальварія, 2001. – 32с.
12. Маланюк Є. Книга спостережень. Статті про літературу / Є. Маланюк. – К.: Дніпро, 1997. – 430 с.
13. Неборак В. Alterego: Поезії 1980–1990 рр. / В.Неборак. – К.: Український письменник, 1993. – 126с.
14. Неборак В. В. "Літаюча голова" та інші вірші / В.В.Неборак. – Л.: Срібне слово, 2005. – 303 с.

Надійшла до редколегії 11.03.14

Жуковская Г.

#### Тарас Шевченко в поэзии литературной группы "Бу-Ба-Бу"

Статья посвящена рецепции фигуры и творчества Тараса Шевченко в поэтических текстах литературной группы "Бу-Ба-Бу". Отмечается, что сознательная игра образами, темами, цитатами Шевченковых произведений в стихотворениях Юрия Андруховича, Александра Ирванца, Виктора Неборака, направленная на отрицание национальной традиции идеализировать классиков. Бубабисты выстраивают полемично-игровую модель панорамной демифологизации общепринятых представлений и стереотипов о Т.Шевченко через активное использование иронии, пародии, гротеска и коллажа.

**Ключевые слова:** рецепция, "Бу-Ба-Бу", игра, ирония, пародия, демифологизация.

**Zhukovska G.**

### **Taras Shevchenko in the poetical texts of "Bu-Ba-Bu" literary group**

*The article deals with the reception of Taras Shevchenko's figure and creation in the poetical texts of "Bu-Ba-Bu" literary group. It is emphasized that conscious playing with images, themes, quotations of Shavchenko's works in the verses of Yuriy Andruhovych, Oleksandr Irvanets, Viktor Neborak is directed at the negation of national tradition to idealize the classics. Bubabists build up the polemic-playing model of panoramic demythologization of common ideas and stereotypes concerning Shevchenko by means of irony, parody, grotesque and collage.*

**Key words:** reception, "Bu-Ba-Bu", play, irony, parody, demythologization.